

LAISVOJO MOKYTOJO (TRENERIO) INDIVIDUALIOS VEIKLOS VYKDYMO YPATUMAI

Turinys

1. Individuali įregistruota veikla (pagal pažymą)	2
1.1. Veiklos vykdymo ypatumai	2
1.2. Įregistruotos veiklos pagal pažymą pradžia	3
1.3. Individualios veiklos įregistravimo kaina	3
1.4. Įregistruotos veiklos pagal pažymą keitimas į veiklą, vykdomą įsigijus verslo liudijimą	3
1.5. Įregistruotos individualios veiklos vykdymo pažymos galiojimas ir jos sustabdymas	4
1.6. Įregistruotos veiklos pagal pažymą vykdymo galimybės keliose savivaldybėse	4
1.7. Buhalterinė apskaita įregistravus veiklą pagal pažymą	4
1.8. Dokumentų saugojimas, vykdant įregistruotą veiklą pagal pažymą	4
1.9. Įregistruotą veiklą pagal pažymą vykdančio gyventojų paslaugos pirkėjams išduodami apskaitos dokumentai.....	4
1.10. Mokesčiai ir įmokos, įregistravus individualią veiklą pagal pažymą	4
1.10.1. Pajamų mokestis.....	4
1.10.2. Valstybinio socialinio draudimo (toliau – VSD) įmokos	5
1.10.3. Privalomojo sveikatos draudimo (toliau - PSD) įmokos	5
1.11. Privalomi mokesčiai, kai gyventojas įregistravęs veiklą pagal pažymą, gauna su darbo santykiais susijusių pajamų	5
1.12. Mokesčių ir įmokų sumokėjimo tvarka, įregistravus individualią veiklą pagal pažymą.....	5
1.13. Permokėtų mokesčių gražinimo tvarka	5
1.14. Neformaliojo vaikų švietimo fondo lėšų, gautų už laisvųjų mokytojų vykdomas programas, panaudojimas.	6
1.14.1. Kuriai, kanceliarinėms prekėms ir pan. išlaidoms panaudotų neformaliojo vaikų švietimo fondo lėšų, apmokestinimas.....	6
1.14.2. Visų gautų neformaliojo vaikų švietimo fondo lėšų, naudojamų tik veiklos vykdymui (nenaudojamų savo atlyginimui) apmokestinimas.....	6
2. Individuali veikla, vykdoma įsigijus verslo liudijimą.....	6
2.1. Veiklos, vykdomos įsigijus verslo liudijimą,	6
2.2. Veiklos, vykdomos įsigijus verslo liudijimą, pradžia.....	6
2.3. Verslo liudijimo įsigijimo kaina.....	7
2.4. Veiklos, vykdomos įsigijus verslo liudijimą, keitimas į įregistruotą individualią veiklą pagal pažymą	7
2.5. Verslo liudijimo galiojimo laikotarpis ir veiklos sustabdymas	7

2.6. Vykdomos individualios veiklos, įsigijus verslo liudijimą, galimybė veiklą vykdyti keliose savivaldybėse	7
2.7. Buhalterinė apskaita, įsigijus verslo liudijimą	8
2.8. Dokumentų saugojimas, vykdant individualią veiklą, įsigijus verslo liudijimus.....	8
2.9. Verslo liudijimą įsigijusio gyventojų paslaugos pirkėjams išduodami apskaitos dokumentai.....	8
2.10. Privalomi mokėti mokesčiai ir įmokos	8
2.11. Privalomi mokesčiai, kai gyventojas, įsigijęs verslo liudijimą, gauna su darbo santykiais susijusiu pajamų	9
2.12. Mokesčių ir įmokų sumokėjimo tvarka	9
2.13. Vykdamas veiklą įsigijus verslo liudijimą, permokėtų mokesčių gražinimo tvarka ..	10
2.14. Neformaliojo vaikų švietimo fondo lėšų, gautų už laisvųjų mokytojų vykdomas programas, įsigijus verslo liudijimą, panaudojimas	10
2.14.1. Kurui, kanceliarinėms prekėms ir pan. išlaidoms panaudotų neformaliojo vaikų švietimo fondo lėšų, apmokestinimas.....	10
2.14.2. Visų gautų neformaliojo vaikų švietimo fondo lėšų, naudojamų tik veiklos, įsigijus verslo liudijimą, vykdymui (nenaudojamų savo atlyginimui) apmokestinimas.	10
3. Kvalifikaciją įrodančių dokumentų pateikimo mokesčių administratoriui būtinybė.....	10
4. Individualios veiklos pajamų deklaravimas	10

Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau - GPMĮ) 2 straipsnio 35 dalį švietimo bei mokymo savarankišką veiklą vykdančias asmenys: dėstytojai, mokytojai, lektoriai, repetitoriai, konsultantai ir kiti panašią veiklą vykdančios gyventojai, nepriklausomai nuo to, ar jie teiks paslaugas pagal ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo ir kitas neformaliojo švietimo programas, formaliojo švietimo programų modulius, formaliojo švietimo programas papildančius ir mokinių saviraiškos poreikius tenkinančių programų modulius, ar pagal formaliojo profesinio mokymo programas (jei yra įgiję Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo nustatyta tvarka licenciją) - laikomi laisvosios profesijos atstovais.

Laisvasis mokytojas, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo nuostatose, švietimo bei mokymo savarankišką veiklą gali vykdyti įregistravęs individualią veiklą (pagal pažymą) arba individualios veiklos vykdymui įsigijęs verslo liudijimą.

Laisvieji mokytojai, atsižvelgdami į visas apmokestinimui keliamas sąlygas ir įvertinę individualios veiklos vykdymo formų ypatumus, turi pasirinkti priimtinausią individualios veiklos vykdymo formą: įregistruoti individualią veiklą pagal pažymą arba individualios veiklos vykdymui įsigyti verslo liudijimą.

1. Individuali įregistruota veikla (pagal pažymą)

1.1. Veiklos vykdymo ypatumai

Gyventojas, pageidaujantis pradėti vykdyti individualią laisvojo mokytojo veiklą, dėl įregistravimo individualios veiklos pagal pažymą, turi kreiptis į mokesčių administratorių ir pateikti tinkamai užpildytą įregistravimo į Mokesčių mokėtojų registrą/išregistravimo iš Mokesčių mokėtojų registro prašymo formą REG812 (toliau - Prašymas REG812). Prašymo REG812 forma patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos viršininko 2013 m. birželio 25 d.

įsakymu Nr. VA-36 „Dėl fizinių asmenų įregistravimo į Mokesčių mokėtojų registrą/išregistravimo iš Mokesčių mokėtojų registro taisyklių patvirtinimo“. Prašymą REG812 gyventojas turi pateikti teritorinei valstybinei mokesčių inspekcijai (toliau – TVMI) pagal Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruotą gyvenamąją vietą.

Laisvasis mokytojas neformaliojo vaikų švietimo bei mokymo savarankišką veiklą gali vykdyti įregistravęs individualią veiklą (pagal pažymą) Ekonominės veiklos rūšies klasifikatoriaus kodais: 85.52 (kultūrinis švietimas), 85.59 (kitas niekur kitur nepriskirtas švietimas) ir 85.51 (trenerių veikla). Mokestiniam laikotarpiui (kalendoriniams metams) pasibaigus, iki kitų metų gegužės 1 d., turi deklaruoti pajamas, pateikdamas metinę pajamų deklaraciją (GPM308 forma) ir nuo apmokestinamųjų pajamų (t. y. iš gautų (uždirbtų) pajamų atėmus faktiškai patirtas išlaidas, patvirtintas juridinę galią turinčiais dokumentais arba veiklos išlaidomis laikant 30 proc. gautų (uždirbtų) individualios veiklos pajamų – be juridinę galią patvirtinančių dokumentų) sumokėti pajamų mokestį:

– 15 proc. nuo apmokestinamųjų pajamų, gautų iš veiklos, priskirtos EVRK klasėms 85.52 ir 85.59,

– 5 proc. nuo apmokestinamųjų pajamų, gautų iš trenerių veiklos, priskirtos EVRK klasei 85.51.

Individualią įregistruotą veiklą pagal pažymą vykdantis gyventojas taip pat privalo mokėti PSD ir VSD įmokas.

1.2. Įregistruotos veiklos pagal pažymą pradžia

Dėl veiklos įregistravimo gyventojas gali kreiptis į TVMI arba prašymą įregistruoti individualią veiklą pagal pažymą pateikti:

- prisijungus prie e. VMI portalo autorizuotų elektroninių paslaugų srityje Mano VMI;
- užpildžius popierinį prašymą, jį tiesiogiai įteikti arba išsiųsti paštu VMI pagal mokesčių mokėtojo gyvenamosios vietos adresą;

Galiojantys teisės aktai nenumato prievolės, minėtam asmeniui, įregistruoti juridinių asmenį.

1.3. Individualios veiklos įregistravimo kaina

Individuali veikla pagal pažymą įregistruojama nemokamai, pateikus prašymą REG812.

1.4. Įregistruotos veiklos pagal pažymą keitimas į veiklą, vykdomą įsigijus verslo liudijimą

Laisvasis mokytojas, kalendoriniais metais pageidaujantis įregistruotą individualią veiklą pagal pažymą keisti į veiklą, vykdomą įsigijus verslo liudijimą, jis tai gali atlikti bet kuriuo kalendorinių metų laikotarpiu, pateikdamas vieną prašymą dėl veiklos išregistravimo (nutraukimo) ir kitą prašymą dėl veiklos pradėjimo (verslo liudijimo įsigijimo ar individualios veiklos įregistravimo).

Šiuo atveju laisvasis mokytojas mokesčių administratoriui turi pateikti 1.2 punkte nurodytu būdu REG812 formos prašymą nutraukti vykdomą įregistruotą individualią veiklą pagal pažymą bei 2.2 punkte nurodyta tvarka prašymą įsigyti verslo liudijimą.

Atkreiptinas dėmesys į tai, jog, įsigijus verslo liudijimą ir neišregistravus individualios įregistruotos veiklos pagal pažymą, nors ji ir nebus vykdoma, gyventojas privalės mokėti PSD įmokas už veiklą vykdomą įsigijus verslo liudijimus (kas mėnesį 9 proc. nuo minimalios mėnesinės algos (toliau - MMA) ir už įregistruotą individualią veiklą pagal pažymą (jei ji įregistruota ir nevykdoma kas mėnesį 9 proc. nuo MMA (2016 m. skaičiuojant po 31.5 Eur per mėnesį, kuriuos jis galės sumokėti metams pasibaigus iki kitų metų (šiuo atveju 2017 m.) gegužės 1 dienos).). Išregistravus individualią veiklą pagal pažymą PSD įmokas privalės mokėti tik už veiklą vykdomą įsigijus verslo liudijimą.

1.5. Įregistruotos individualios veiklos vykdymo pažymos galiojimas ir jos sustabdymas

Individualios veiklos vykdymo pažyma yra išduodama neribotam laikotarpiui, jei tokią veiklą vykdančias gyventojas pageidauja šios veiklos vykdymą nutraukti, jis turi pateikti prašymo formą REG812 ir apie nutraukiamą veiklą informuoti mokesčių administratorių. Individuali veikla pagal pažymą gali būti sustabdyta tik tėvystės pašalpų gavimo laikotarpiu, pagal Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos VMI elektroniniu būdu pateiktą informaciją apie mokesčių mokėtojo vykdomos individualios veiklos sustabdymo laikotarpį. Tokiu atveju prašymo forma dėl laikino individualios veiklos sustabdymo neteikiama.

1.6. Įregistruotos veiklos pagal pažymą vykdymo galimybės keliose savivaldybėse

Galiojantys teisės aktai neįpareigoja gyventojų, įregistravusių individualią veiklą pagal pažymą, teikti minėtas paslaugas tik vienoje konkrečioje savivaldybėje, todėl gyventojas, savo nuožiūra, gali teikti paslaugas bet kurios savivaldybės teritorijoje.

1.7. Buhalterinė apskaita įregistravus veiklą pagal pažymą

Laisvasis mokytojas, įregistravęs individualią veiklą pagal pažymą, privalo pildyti Gyventojų individualios veiklos pajamų ir išlaidų apskaitos žurnalą (toliau – Pajamų ir išlaidų žurnalas), patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. 1K-040 „Dėl gyventojų, besiverčiančių individualia veikla (išskyrus gyventojus, įsigijusius verslo liudijimus), buhalterinės apskaitos taisyklių patvirtinimo“. Pajamų ir išlaidų žurnale turi būti fiksuojamos gautos (uždirbtos) veiklos pajamos ir veiklos vykdymui faktiškai patirtos išlaidos. Tačiau įregistruotą individualią veiklą pagal pažymą vykdančias gyventojas gali pasirinkti individualios veiklos išlaidomis laikyti 30 proc. gautų (uždirbtų) individualios veiklos pajamų, tokiu atveju, jis turi pildyti Pajamų ir išlaidų žurnalą, registruodamas individualios veiklos pajamas, o minėto žurnalo išlaidų dalies gali ir nepildyti.

1.8. Dokumentų saugojimas, vykdančiam įregistruotą veiklą pagal pažymą

Laisvasis mokytojas privalo saugoti visus apskaitos dokumentus, kuriais pagrindžiamos pajamos ir išlaidos, apskaitos registrus – Pajamų ir išlaidų žurnalus - teisės aktuose nustatytą laiką – ne mažiau kaip 10 metų. Gyventojai, pasirinkę apmokestinamąsias individualios veiklos pajamas apskaičiuoti Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 18 straipsnio 12 dalyje nustatyta tvarka (veiklos išlaidomis pasirenkama laikyti 30 proc. gautų (uždirbtų) individualios veiklos pajamų sumos), neprivalo saugoti apskaitos dokumentų, kuriais pagrindžiamos išlaidos.

1.9. Įregistruotą veiklą pagal pažymą vykdančio gyventojų paslaugos pirkėjams išduodami apskaitos dokumentai

Individualią veiklą pagal pažymą vykdančias laisvieji mokytojai klientui privalo išduoti sąskaitą faktūrą, PVM sąskaitą faktūrą (jei jis yra arba privalo būti įregistruotas PVM mokėtoju) arba kasos aparato kvitą (jei naudoja kasos aparatą).

1.10. Mokesčiai ir įmokos, įregistravus individualią veiklą pagal pažymą

Įregistravus individualią veiklą pagal pažymą turi būti mokama:

1.10.1. Pajamų mokestis

15 procentų dydžio pajamų mokestis nuo apmokestinamųjų pajamų (skirtumo tarp gautų (uždirbtų) pajamų ir patirtų išlaidų), gautų iš EVRK 85.52 ir 85.59 klasėms priskirtų veiklų bei 5 proc. pajamų mokestis nuo apmokestinamųjų pajamų, gautų iš EVRK 85.51 klasei, priskirtos trenerių veiklos. Apskaičiuojant individualios veiklos apmokestinamąsias pajamas, iš pajamų gali būti atimami GPMĮ 18 straipsnyje nurodyti su individualios veiklos pajamų gavimu ar uždirbimu susiję leidžiami atskaitymai (t. y. faktiškai patirtos išlaidos, patvirtintos juridinę galią turinčiais dokumentais arba 30 proc. gautų (uždirbtų) individualios veiklos pajamų (kai

pasirenkamas alternatyvus individualios veiklos išlaidų atskaitymo iš individualios veiklos pajamų būdas), – be juridinę galią patvirtinančių dokumentų),

1.10.2. Valstybinio socialinio draudimo (toliau – VSD) įmokos

Bendras VSD įmokų tarifas – 28,5 proc. (26,3 proc. pagrindinei ir papildomai pensijos dalims ir 2,2 proc. ligos ir motinystės socialiniam draudimui). Asmenų, kurie verčiasi individualia veikla, socialinio draudimo įmokų bazę sudaro 50 proc. individualios veiklos apmokestinamųjų pajamų (neatėmus privalomojo sveikatos draudimo ir valstybinio socialinio draudimo įmokų) suma, kuri kalendoriniais metais negali būti didesnė negu 48 einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžių suma (nuo 2016 m. draudžiamųjų pajamų dydis yra 445 Eur, todėl $445 \times 48 = 21\,360$ Eur),

1.10.3. Privalomojo sveikatos draudimo (toliau – PSD) įmokos

Laisvojo mokytojo veiklą įregistravę gyventojai moka 9 proc. dydžio PSD įmokas nuo sumos, nuo kurios skaičiuojamos ir VSD įmokos, t.y. nuo 50 proc. individualios veiklos apmokestinamųjų pajamų (neatėmus PSD ir VSD įmokų) sumos. 9 proc. dydžio PSD įmokos nuo MMA mokamos kas mėnesį iki paskutinės mėnesio dienos. Nuo 2016 m. sausio 1 d. nustatyta MMA – 350 Eur, todėl kas mėnesį mokama PSD įmoka lygi 31,5 Eur (9 proc. x 350 Eur). Pasibaigus kalendoriniams metams, PSD įmokos perskaičiuojamos ir primokamas skirtumas, jeigu individualios veiklos apmokestinamųjų pajamų suma, nuo kurios skaičiuojamos VSD įmokos, didesnė nei 12 minimalių mėnesinių algų.

1.11. Privalomi mokesčiai, kai gyventojas įregistravęs veiklą pagal pažymą, gauna su darbo santykiais susijusių pajamų

Gyventojas, įregistravęs individualią veiklą pagal pažymą, nepriklausomai nuo to, jog jis dirba ir mokesčius sumoka pagrindinė darbovietė, gavęs (uždirbęs) individualios veiklos pajamų, turi mokėti visus 12.1 punkte nurodytus mokesčius. Pažymėtina, jog toks gyventojas mokestiniu laikotarpiu gali nemokėti mėnesinių 31,5 Eur PSD įmokų, nes yra draudžiamas pagrindinėje darbovietėje, tačiau metams pasibaigus, iki kitų metų gegužės 1 dienos, turi būti apskaičiuotos ir sumokėtos 9 proc. PSD įmokos, nuo 50 proc. apmokestinamųjų veiklos pajamų.

1.12. Mokesčių ir įmokų sumokėjimo tvarka, įregistravus individualią veiklą pagal pažymą

Mokestinio laikotarpio gyventojų pajamų mokestis apskaičiuojamas ir sumokamas iki kitų metų gegužės 1 dienos, užpildžius ir pateikus metinę pajamų mokesčio deklaraciją GPM308. Apskaičiuotas gyventojų pajamų mokestis sumokamas į vieną iš VMI prie FM surenkamųjų sąskaitų, kurios yra skelbiamos <http://www.vmi.lt/cms/biudzeto-pajamu-surenkamoji-saskaita>. Mokestinio laikotarpio PSD ir VSD įmokos taip pat apskaičiuojamos ir sumokamas iki kitų metų gegužės 1 dienos į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VSDF) biudžeto pajamų surenkamąsias sąskaitas, kurias galima rasti: <http://www.sodra.lt/surenkamosios-saskaitos>. Išsamesnę informaciją šiuo klausimu pateikiama www.sodra.lt puslapyje.

1.13. Permokėtų mokesčių gražinimo tvarka

Jei gyventojui, vykdančiam individualią veiklą pagal pažymą, dėl vienokių ar kitokių priežasčių yra susidariusi mokesčio permoka, ji gali būti sugražinama pateikus metinę pajamų mokesčio deklaraciją GPM308 arba pateikus FR0781 formą „Gražinti (įskaityti) mokesčio permoką (skirtumą)“.

1.14. Neformaliojo vaikų švietimo fondo lėšų, gautų už laisvųjų mokytojų vykdomas programas, panaudojimas.

1.14.1. Kurui, kanceliarinėms prekėms ir pan. išlaidoms panaudotų neformaliojo vaikų švietimo fondo lėšų, apmokestinimas

Vykdančią registruotą individualią veiklą pagal pažymą valstybinės neformaliojo vaikų švietimo krepšelio lėšos, gautos už laisvųjų mokytojų vykdomas programas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo nuostatomis, laikomos gyventojų, vykdančių individualią veiklą pajamomis, nepriklausomai nuo to ar gautos lėšos bus panaudojamos „atlyginimui“ išsimokėti ar veiklos išlaidoms padengti.

1.14.2. Visų gautų neformaliojo vaikų švietimo fondo lėšų, naudojamų tik veiklos vykdymui (nenaudojamų savo atlyginimui) apmokestinimas

Gyventojas, įregistravęs individualią veiklą pagal pažymą, skaičiuodamas apmokestinamąsias veiklos pajamas iš veiklos pajamų atima veiklos vykdymui patirtas faktines išlaidas arba gali veiklos išlaidomis laikyti 30 proc. gautų (uždirbtų) individualios veiklos pajamų. Todėl gyventojui, vykdančiam individualią veiklą pagal pažymą, priklausantys mokėti mokesčiai yra apskaičiuojami tik nuo apmokestinamųjų veiklos pajamų.

2. Individuali veikla, vykdoma įsigijus verslo liudijimą

2.1. Veiklos, vykdomos įsigijus verslo liudijimą, ypatumai

Verslo liudijimą gyventojas gali įsigyti veiklos rūšims, nurodytoms Veiklų, kuriomis gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, rūšių sąrašė (toliau – Sąrašas), patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1797 „Dėl Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklių ir veiklų, kuriomis gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, rūšių sąrašo“. Laisvasis mokytojas neformaliojo švietimo savarankišką veiklą gali vykdyti įsigijęs verslo liudijimą Sąrašė nurodytai veiklai „Kvalifikacijos tobulinimo ir papildomo mokymo veikla (įeina į EVRK klases 85.51; 85.52; 85.59)“. Šios veiklos rūšies verslo liudijimą įsigyjantis gyventojas prieš jį išsiimdamas turi sumokėti savivaldybės tarybos nustatytą fiksuoto dydžio pajamų mokestį.

Individualią veiklą įsigijus verslo liudijimą vykdančias gyventojas taip pat privalo mokėti privalomojo sveikatos draudimo (toliau – PSD) ir valstybinio socialinio draudimo (toliau – VSD) įmokas.

2.2. Veiklos, vykdomos įsigijus verslo liudijimą, pradžia

Gyventojas, pageidaujantis pradėti vykdyti individualią laisvojo mokytojo veiklą, įsigijus verslo liudijimą, dėl verslo liudijimo įsigijimo gali kreiptis į bet kurią TVMI ir iki laikotarpio, kuriam norima įsigyti verslo liudijimą, pradžios pateikti prašymą dėl verslo liudijimo įsigijimo. Šiame prašyme turi nurodyti tokius duomenis, kaip pageidaujama veiklos vykdymo laikotarpis (nurodomi mėnesiai ir dienos, kuriais norima vykdyti veiklą (įsigyjant paslaugų verslo liudijimą, nurodytas veiklos vykdymo laikotarpis negali būti trumpesnis nei 5 kalendorinės dienos, kurios neprivalo eiti paeiliui), taip pat veiklos rūšies, kuria norima verstis įsigijus verslo liudijimą, pavadinimas bei pasirenkama veiklos vykdymo teritorija (neribojant veiklos teritorijos ar visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, išskyrus Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus miestų savivaldybių ir Neringos savivaldybės teritorijas bei Marijampolės savivaldybės Marijampolės miesto teritoriją, arba konkrečios savivaldybės teritoriją).

Verslo liudijimą gyventojas gali įsigyti, pratęsti/pakeisti ar nutraukti, ir elektroniniu būdu, prisijungęs prie asmeninės mokesčių mokėtojo erdvės – [Mano VMI](#), naudodamas savo e. bankininkystės duomenis ar kitas išorines priemones, e. parašą ar VMI išduotą prisijungimo kortelę.

2.3. Verslo liudijimo įsigijimo kaina

Pasirinkus šią individualios veiklos vykdymo formą, iš anksto, prieš verslo liudijimo išdavimą, turi būti sumokamas fiksuoto dydžio pajamų mokestis už numatomą veiklos vykdymo laikotarpį. Sąraše nurodytų veiklų metinius fiksuotus pajamų mokesčio dydžius nustato ir tvirtina kiekviena savivaldybė atskirai, todėl kiekvienoje savivaldybėje jie būna skirtingi. Savivaldybių tarybos metinius fiksuotus pajamų mokesčio dydžius kiekvienai veiklos rūšiai nustato 3 dydžių:

1 dydis – fiksuotas pajamų mokesčio dydis (eurais per metus), kai pasirenkama veiklą vykdyti neribojant veiklos teritorijos;

2 dydis – fiksuotas pajamų mokesčio dydis (eurais per metus), kai pasirenkama veiklą vykdyti visoje Lietuvos Respublikoje, išskyrus Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus miestų savivaldybių ir Neringos savivaldybės teritorijas bei Marijampolės savivaldybės Marijampolės miesto teritoriją;

3 dydis – fiksuotas pajamų mokesčio dydis (eurais per metus), kai pasirenkama veiklą vykdyti konkrečios savivaldybės teritorijoje.

Mokėtinas fiksuotas pajamų mokesčio dydis apskaičiuojamas proporcingai verslo liudijime nurodytos veiklos vykdymo laikotarpiui. Dienos įmoka apskaičiuojama taip: savivaldybės nustatytas metinis fiksuotas pajamų mokestis dalijamas iš einamųjų metų kalendorinių dienų skaičiaus (2016 m. iš 366), tada gauta vienos dienos kaina dauginama iš veiklą vykdyti pageidaujimų dienų skaičiaus, ir suapvalinta gautoji sandauga bus apskaičiuotas privalomas mokėti fiksuotas pajamų mokesčio dydis.

Informaciją apie savivaldybių tarybų nustatytus (patvirtintus) fiksuotus pajamų mokesčio dydžius yra skelbiama VMI prie FM interneto svetainėje adresu <http://www.vmi.lt/cms/web/kmdb/1.4.10.1>.

2.4. Veiklos, vykdomos įsigijus verslo liudijimą, keitimas į įregistruotą individualią veiklą pagal pažymą

Laisvasis mokytojas, kalendoriniais metais pageidaujantis, vykdomą individualią veiklą įsigijus verslo liudijimą pakeisti į įregistruotą individualią veiklą pagal pažymą, tai gali atlikti bet kuriuo kalendorinių metų laikotarpiu. Šiuo atveju laisvasis mokytojas mokesčių administratoriui turi pateikti 2.2 punkte nurodytu būdu prašymą nutraukti individualios veiklos vykdymą, įsigijus verslo liudijimą bei 1.2 punkte nurodytu būdu REG812 formos prašymą įregistruotą individualią veiklą pagal pažymą.

Tuo atveju, jei, nenutraukus veiklos vykdymo įsigijus verslo liudijimą, įregistruojama individuali veikla pagal pažymą, tai, analogiškai kaip ir nurodyta 1.4 punkte, PSD įmoka mokama ir už su verslo liudijimu vykdomą veiklą, ir už įregistruotą individualią veiklą pagal pažymą.

2.5. Verslo liudijimo galiojimo laikotarpis ir veiklos sustabdymas

Laisvojo mokytojo veikla priskiriama paslaugų srities verslo liudijimams. Paslaugų verslo liudijimai išduodami pageidaujiamam kalendorinių metų laikotarpiui (skaičiuojamam dienomis), bet ne ilgiau kaip kalendoriams metams ir ne trumpiau kaip 5 kalendorinėms dienoms, kurios neprivalo eiti paeiliui, t.y. gyventojas gali pasirinkti veiklą vykdyti bet kokias kalendorinių metų 5 dienas. Sustabdyti veiklos vykdymą įsigijus verslo liudijimą nenumatyta, tokia veikla, pateikus prašymą, gali būti nutraukiama.

2.6. Vykdomos individualios veiklos, įsigijus verslo liudijimą, galimybė veiklą vykdyti keliose savivaldybėse

Gyventojas, pateikdamas prašymą įsigyti verslo liudijimą, turi nurodyti pasirenkamą veiklos vykdymo teritoriją. Galimybė veiklą vykdyti kelių savivaldybių teritorijose priklauso nuo gyventojų pasirinkimo, jei pasirenkama veiklą vykdyti:

1) neribojant veiklos teritorijos, tai veikla gali būti vykdoma visose savivaldybių teritorijose,

2) visoje Lietuvos Respublikoje, išskyrus Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus miestų savivaldybių ir Neringos savivaldybės teritorijas bei Marijampolės savivaldybės Marijampolės miesto teritoriją, tai veikla gali būti vykdoma visose savivaldybėse, išskyrus Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus miestų savivaldybių ir Neringos savivaldybės teritorijas bei Marijampolės savivaldybės Marijampolės miesto teritoriją,

3) veiklos vykdymo vieta pasirenkama konkrečiai savivaldybė, tai veikla gali būti vykdoma tik toje konkrečioje savivaldybės teritorijoje.

2.7. Buhalterinė apskaita, įsigijus verslo liudijimą

Verslo liudijimus įsigijusių gyventojų buhalterinės apskaitos tvarka nustatyta Gyventojų, įsigijusių verslo liudijimus, buhalterinės apskaitos taisyklėse (toliau – Taisyklės), kurios patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 415 „Dėl Gyventojų, įsigijusių verslo liudijimus, buhalterinės apskaitos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – FM įsakymas Nr. 415). Verslo liudijimą įsigijęs laisvasis mokytojas, kuris veiklos pajamoms apskaityti nenaudoja kasos aparato, privalo pildyti Gyventojų, įsigijusių verslo liudijimą, **pajamų ir išlaidų apskaitos žurnalą** (toliau – Žurnalas). Žurnalo forma pateikta minėtų Taisyklių priede, o jo pildymo tvarka patvirtinta FM įsakymu Nr. 415. Verslo liudijimus įsigiję gyventojai Žurnalą gali pasigaminti (atsispausdinti skelbiamą žurnalo formą VMI prie FM svetainėje http://www.vmi.lt/cms/web/kmdb/1.4.10.5.2#Scroll_613) arba įsigyti blankų leidyklų parduotuvėse. Žurnale įrašai apie gautas pajamas daromi kiekvieną dieną, kurią yra gaunamos pajamos, jei kurią dieną pajamų negauta – įrašo daryti nereikia. Išlaidos Žurnale įrašomos tik tuomet, kai už prekes ar paslaugas yra apmokėta. Gyventojas gali pasirinkti, kaip tvarkyti išlaidų apskaitą: Žurnale pateikti tik bendrą mėnesio išlaidų sumą, ar išlaidas apskaityti pagal rūšis, arba pagal išlaidų padarymo datą, nurodant kiekvienos iš jų sumas bei išlaidų padarymo datą.

2.8. Dokumentų saugojimas, vykdamas individualią veiklą, įsigijus verslo liudijimus

Laisvasis mokytojas paslaugas gaunančiam asmeniui paprašius dokumento, turi pateikti Prekių (paslaugų) pirkimo–pardavimo kvitą - forma **FR0508** (toliau – Kvititas). Kvito forma patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 379 „Dėl prekių (paslaugų) pirkimo–pardavimo kvito formos bei šių kvitų pildymo taisyklių patvirtinimo“. Kvititas turi būti surašomas 2 egzemplioriais (vienas paslaugos gavėjui, kitas lieka pardavėjui). Paslaugos pardavėjas išrašyto kvito savąjį egzempliorių turi saugoti 5 metus po tų metų, kuriais jie išrašyti.

2.9. Verslo liudijimą įsigijusio gyventojų paslaugos pirkėjams išduodami apskaitos dokumentai

Laisvasis mokytojas privalo turėti ir apskaitoje naudoti Kvititus. Kvitų formų galima įsigyti blankų leidyklų parduotuvėse arba atsispausdinti pagal VMI interneto svetainėje pateikiamą formą (<http://www.vmi.lt/cms/formos>, nurodant formos kodą FR0508). Verslo liudijimą įsigijęs laisvasis mokytojas paslaugos gavėjui paprašius už suteiktas paslaugas privalo išrašyti Kvitą. Kvitai išrašomi pinigų gavimo momentu, neatsižvelgiant į tai, kada buvo suteiktos paslaugos.

2.10. Privalomi mokėti mokesčiai ir įmokos

Vykdamas individualią veiklą, įsigijus verslo liudijimą turi būti mokama:

12.2.1. fiksuotas pajamų mokeskis, kuris turi būti sumokėtas iki verslo liudijimo išdavimo dienos. Privalomas mokėti fiksuoto mokesčio dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į

numatomas veiklos vykdymo dienas, pasirinktą veiklos vykdymo teritoriją bei į savivaldybių tarybų nustatytas lengvatas, kurios nustatomos pagal GPMĮ 6 straipsnio 4 dalies nuostatas,

12.2.2. PSD įmokos, kurios sudaro 9 proc. nuo MMA, t. y. per metus ne mažiau kaip 9 proc. nuo 12 MMA (nuo 2016-01-01 mėnesinė PSD įmoka – 31,5 Eur (9 proc. x 350 Eur), metinė įmoka, jei nesikeis MMA dydis, – 378 Eur). Mėnesinė PSD įmoka turi būti sumokėta iki einamojo mėnesio paskutinės dienos,

12.2.3. VSD įmokos, kurios sudaro 50 proc. bazinės pensijos dydžio, t. y. 54 Eur per mėnesį. VSD įmokos apskaičiuojamos proporcingai išduodamo verslo liudijimo galiojimo laikotarpiui (taikant kalendorinių dienų skaičių). VSD įmokos mokamos prieš verslo liudijimo įsigijimą, kai verslo liudijimas įsigijamas trumpesniame nei 3 mėnesių laikotarpiui, o kai verslo liudijimas įsigijamas 3 mėnesių ar ilgesniame laikotarpiui, tai iki kito ketvirčio pirmo mėnesio 15 dienos.

Sąlygos, kuriomis verslo liudijimus turintys asmenys gali VSD įmokų nemokėti, numatytos 1991 m. gegužės 21 d. Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 8 straipsnio 2 dalyje.

2.11. Privalomi mokesčiai, kai gyventojas, įsigijęs verslo liudijimą, gauna su darbo santykiais susijusių pajamų

Kai gyventojas gauna su darbo santykiais susijusių pajamų ir įsigyja verslo liudijimą, tai nepriklausomai nuo to, kad yra gaunamos su darbo santykiais susijusios pajamos, prieš išduodant verslo liudijimą turi būti sumokamas apskaičiuotas fiksuotas pajamų mokestis. Toks laisvasis mokytojas neprivalo mokėti VSD įmokų, o PSD įmokas turi mokėti tik už veiklos vykdymo dienas, kurios turi būti sumokėtos iki kito mokestinio laikotarpio gegužės 1 dienos.

Tačiau, jei verslo liudijimą įsigijęs gyventojas gauna dar ir darbo užmokesčio pajamų arba (ir) patenka į apdraustųjų valstybės lėšomis sąrašą, tai jis turi teisę PSD įmokas sumokėti iki kitų metų, einančių po mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos (toks gyventojas turi mokėti tik už tas kalendorinio mėnesio dienas, kuriomis turėjo galiojantį verslo liudijimą (dienos įmoka apskaičiuojama proporcingai, atsižvelgiant į to mėnesio kalendorinių dienų skaičių).

2.12. Mokesčių ir įmokų sumokėjimo tvarka

Gyventojas, įsigijęs verslo liudijimą, turi sumokėti:

- fiksuotą pajamų mokestį, kuris turi būti sumokėtas į vieną iš VMI prie FM biudžeto pajamų surenkamųjų sąskaitų, nurodytų VMI prie FM interneto tinklalapyje <http://www.vmi.lt/cms/biudzeto-pajamu-surenkamoji-saskaita>. Pajamų mokestis turi būti sumokėtas iki verslo liudijimo išdavimo dienos. Įmokos kodas 1461.

- VSD įmokas, kurias turi sumokėti į vieną iš VSDF biudžeto pajamų surenkamųjų sąskaitų galima sumokėti elektroninės bankininkystės būdu, taip pat ir visose Lietuvos Respublikos kredito įstaigose, „Perlo“ terminaluose bei Lietuvos pašto klientų aptarnavimo skyriuose ir paštuose. Mokėjimo dokumentuose turi būti nurodytas draudžiamą asmens kodas arba draudėjo kodas, taip pat – įmokos pavadinimas (Pensijų socialiniam draudimui tik pagrindinei pensijos daliai 50 % bazinės pensijos) ir įmokos kodas – 261 (jei mokami delspinigiai - 262, jei mokamos baudos už neteisėtai sumažintas įmokas -263). Apskaičiuotos įmokos mokamos į Sodros surenkamąsias sąskaitas, kurias galima rasti :<http://www.sodra.lt/surenkamosios-saskaitos>. Smulkesnę informaciją galima rasti www.sodra.lt.

- nuo 2016-01-01 PSD įmokų mokėjimą už gyventojų vykdomą veiklą, įsigijus verslo liudijimus, administruoja VSDF administravimo įstaigos, todėl už veiklą vykdomą nuo 2016 m. sausio 1 d. PSD įmokos turi būti mokamos į VSDF biudžeto pajamų surenkamąsias sąskaitas įmokos kodu – 358.

2.13. Vykdamt veiklą įsigijus verslo liudijimą, permokėtų mokesčių gražinimo tvarka

Fiksuotas pajamų mokestis gražinamas arba įskaitomas, kai verslo liudijime įrašytos rūšies veikla nutrūksta ir ja nesiverčiama iki išduoto verslo liudijimo galiojimo laikotarpio pabaigos. Todėl vykdomą veiklą, įsigijus verslo liudijimą, nutraukiantis gyventojas turi pateikti prašymą dėl veiklos nutraukimo, o norėdamas susigražinti mokestį – FR0781 formos prašymą „Gražinti (įskaityti) mokesčio permoką (skirtumą)“.

2.14. Neformaliojo vaikų švietimo fondo lėšų, gautų už laisvųjų mokytojų vykdomas programas, įsigijus verslo liudijimą, panaudojimas

2.14.1. Kurui, kanceliarišioms prekėms ir pan. išlaidoms panaudotų neformaliojo vaikų švietimo fondo lėšų, apmokestinimas

Vykdamt veiklą, įsigijus verslo liudijimą, iš anksto sumokamas savivaldybių tarybų nustatytas fiksuoto dydžio pajamų mokestis. Fiksuoto pajamų mokesčio dydis nepriklauso nuo gautų pajamų dydžio bei patirtų išlaidų

2.14.2. Visų gautų neformaliojo vaikų švietimo fondo lėšų, naudojamų tik veiklos, įsigijus verslo liudijimą, vykdymui (nenaudojamų savo atlyginimui) apmokestinimas

Vykdamt veiklą įsigijus verslo liudijimą. Savivaldybių tarybų nustatytas fiksuotas pajamų mokesčio dydis nepriklauso nuo gautų pajamų dydžio bei patirtų išlaidų.

3. Kvalifikaciją įrodančių dokumentų pateikimo mokesčių administratoriui būtinybė

Mokesčių administratoriaus funkcija yra tikrinti individualią veiklą vykdančių gyventojų mokesčių prievolių įvykdymą, tačiau mokesčių administratorius neturi įgaliojimų tikrinti gyventojų kvalifikaciją ar teikiamų paslaugų kokybę, todėl nereikalaujama pateikti dokumentų įrodančių kvalifikaciją ar išsilavinimą. Svarbu, jog veiklos vykdymo laikotarpiu toks asmuo turėtų įregistravęs individualią veiklą pagal pažymą ar būtų įsigijęs verslo liudijimą.

4. Individualios veiklos pajamų deklaravimas

Pajamų deklaravimo terminas, tiek įregistravus individualią veiklą pagal pažymą, tiek įsigijus verslo liudijimą yra vienodas. Mokestiniu laikotarpiu (kalendoriniais metais), tiek verslo liudijimus įsigiję, tiek įregistravę individualią veiklą pagal pažymą, laisvieji mokytojai, nepriklausomai nuo to, ar tuo mokestiniu laikotarpiu gavo individualios veiklos pajamas, ar jų negavo, metams pasibaigus, iki kitų metų gegužės 1 dienos, privalo pateikti metinę pajamų deklaraciją (GPM308 forma). Per mokestinį laikotarpį iš individualios veiklos gautos pajamos nurodomos GPM308 formos deklaracijos V priede (pajamos gautos iš įregistruotos veiklos nurodomos V priedo I dalyje, pajamos gautos iš vykdytos veiklos, įsigijus verslo liudijimą, nurodomos V priedo II dalyje)